

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

10. juuni 2021 *

Eelotsusetaotlus – Tarbijakaitse – Direktiiv 93/13/EMÜ – Ebaõiglased tingimused tarbijalepingutes – Välisvaluutas (Šveitsi frank) nomineeritud hüpoteeklaenulepingud – Artikli 4 lõige 2 – Lepingu põhiobjekt – Tingimused, mis panevad vahetuskursiriski laenusajale – Arusaadavuse ja läbipaistvuse nõuded – Artikli 3 lõige 1 – Oluline tasakaalustamatus – Artikkel 5 – Lepingutingimuse koostamine lihtsas ja arusaadavas keeles

Kohtuasjas C-609/19,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel tribunal d'instance de Lagny-sur-Marne'i (Lagny-sur-Marne'i esimese astme kohus, Prantsusmaa) 2. augusti 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 13. augustil 2019, menetluses

BNP Paribas Personal Finance SA

versus

VE,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot, Euroopa Kohtu asepresident R. Silva de Lapuerta esimese koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud C. Toader, M. Safjan ja N. Jääskinen (ettekandja),

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: ametnik V. Giacobbo,

arvestades kirjalikku menetlust ja 28. oktoobri 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- BNP Paribas Personal Finance SA, esindajad: *avocats* P. Metais ja P. Spinosi,
- VE, esindajad: *avocats* C. Constantin-Vallet ja M. Le Bot,
- Prantsuse valitsus, esindajad: A.-L. Desjonquères ja E. Toutain,
- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
- Euroopa Komisjon, esindajad: C. Valero, N. Ruiz García ja M. Van Hoof,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288) artikleid 3 ja 4.
- 2 Taotlus on esitatud BNP Paribas Personal Finance SA ja VE vahelises kohtuvaidluses, mille ese on nende kahe põhikohtuasja poole vahelises välisvaluutas nomineeritud hüpoteeklaenu lepingus sisalduvate niisuguste tingimuste väidetav ebaõiglane laad, milles on muu hulgas sätestatud, et kindlaksmääratud laenumaksetega kaetakse ennekõike intress, ja mis näevad laenujäägi maksmiseks ette lepingu kestuse pikendamise ja igakuiste maksete summa suurendamise.

Õiguslik raamistik

- 3 Direktiivi 93/13 kuueteistkümnendas põhjenduses on märgitud:

„väljavalitud üldkriteeriumidel põhinevat hinnangut tingimuste ebaõigluse kohta eelkõige avalikus müügi- või tarnetegevuses, millega pakutakse kollektiivset teenust kasutajatevahelist solidaarsust arvesse võttes, tuleb täiendada asjaosaliste erihuvide üldhinnanguga; see sisaldab heausksuse nõuet; heausksuse hindamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata lepinguosaliste positsiooni tugevusele läbirääkimistel ja sellele, kas tarbijat mõjutati tingimusega nõustuma, kas kaup müüdi või teenused osutati tarbija erikorralduse alusel; müüja või teenuste osutaja saab täita heausksuse nõude juhul, kui ta kohtleb ausalt ja õiglaselt teist lepinguosalist, kelle õigustatud huvi ta peab arvesse võtma“.

- 4 Selle direktiivi artikli 1 lõikes 2 on ette nähtud:

„Lepingutingimused, mis põhinevad kohustuslikel [...] õigusnormidel ning nende rahvusvaheliste konventsioonide sätetel või põhimõtetel, millega liikmesriigid või [Euroopa Liit] on ühinenud, eelkõige transpordi valdkonnas, ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.“ [täpsustatud sõnastus]

- 5 Nimetatud direktiivi artikkel 3 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Lepingutingimus, mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud, loetakse ebaõiglaseks, kui see on vastuolus heausksuse tingimusega ning kutsub esile lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat.

2. Tingimust ei loeta kunagi eraldi kokkulepituks, kui see on eelnevalt koostatud ning tarbija ei ole seetõttu saanud tingimust sisuliselt mõjutada, eriti eelnevalt koostatud tüüpolepingute puhul.

[...]“.

- 6 Direktiivi artikkel 4 sätestab:

„1. Ilma et see piiraks artikli 7 kohaldamist, võetakse lepingutingimuse hindamisel arvesse lepingu sõlmimise objektiks oleva kauba või teenuse laad ning viidatakse lepingu sõlmimisel kõigile sellega kaasnevale asjaoludele ning kõigile teistele kõnealuse või muu lepingu tingimustele, millest see sõltub.

2. Tingimuste õiglase või ebaõiglase iseloomu hindamine ei ole seotud lepingu põhiobjekti mõiste[ega hinna ja tasu sobivusega vastusooritusena pakutavate teenuste või kauba eest], kui kõnealused tingimused on koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles.“ [täpsustatud sõnastus]

7 Direktiivi 93/13 artiklis 5 on sätestatud:

„Lepingutes, mille kõik või teatavad tarbijale pakutavad tingimused esitatakse kirjalikult, peavad kõnealused tingimused olema koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles. Kui tingimuse tähenduse suhtes on kahtlusi, tuleb kohaldada tarbijale kõige soodsamat tõlgendust. [...]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

8 VE ja tema abikaasa omandasid 10. märtsil 2009 notariaalselt tõestatud dokumendiga kinnisasja ning sõlmisid selleks BNP Paribas Personal Finance'iga välisvaluutas nomineeritud hüpoteeklaenulepingu nimega „Helvet Immo“.

9 Leping nägi ette laenu saamise intressimääraga 4,95%, mis tuli põhimõtteliselt tagasi maksta 276 fikseeritud maksega, kusjuures laen oli nomineeritud Šveitsi frankides ja kuulus tagastamisele eurodes. Lepingu sõlmimise päeval oli laenu summa 143 421,53 eurot ehk 216 566,51 Šveitsi franki.

10 Eelotsusetaotlusest nähtub, et see leping nägi ette tagasimaksmise kindlaksmääratud osamaksetena eurodes ja nende konverteerimise Šveitsi frankidesse, et tasuda intressi ja laenu põhiosa. Krediidiga seotud kulud, näiteks kindlustus, tasuti eurodes.

11 Täpsemalt sisaldas leping lepingutingimusi, mille kohaselt:

- krediidi kestus pikeneb viie aasta võrra ja eurodes ette nähtud tagasimaksetega kaetakse esmajärjekorras intress, kui valuutakursside muutumine suurendab krediidi kulu laenusaja jaoks;
- juhul kui euromaksete summa muutmata jätmise ei võimalda maksta kogu konto jääki esialgu ette nähtud järelejäänud aja jooksul, mida on pikendatud viie aasta võrra, suurendatakse igakuiseid makseid.

12 Kuna igakuised maksed jäeti tegemata, kuulutati välja lepingu ennetähtaegne lõpetamine ja tribunal de grande instance de Libourne'i (Libourne esimese astme kohus, Prantsusmaa) täitmiskohtunik tegi 16. jaanuaril 2015 korralduse müüa asjaomane kinnisasi sundenampakkumisel.

13 BNP Paribas Personal Finance palus 12. jaanuaril 2017 eelotsusetaotluse esitanud kohtult luba arestida VE töötasu. See pank palus täpsemalt arestida VE töötasu summas 234 182,61 eurot ehk 185 695,26 eurot põhinõudena ja 48 487,35 eurot intressi, kulude ja kõrvalkuludena.

14 BNP Paribas Personal Finance väidab selles kohtus, et nõuded, millega VE väidab, et teatavad põhikohtuasjas kõne all oleva laenulepingu tingimused on ebaõiglased, on vastuvõetamatud, kuna need on aegunud ja igal juhul põhjendamatud. Pank väidab eelkõige, et VEd teavitati vahetuskursi muutustest ja selle tagajärgedest põhikohtuasjas kõne all oleva laenu tagasimaksmisele.

15 VE leiab, et BNP Paribas Personal Finance eksitas teda põhikohtuasjas kõne all oleva laenulepingu laadi osas, kuna selle lepinguga kaasnes piiramatult vahetuskursirisk. Täpsemalt palub VE tuvastada selle lepingu tühisus ja jätta rahuldumata panga nõue tema töötasude arestimiseks. Teise võimalusena väidab ta, et nõude summat tuleb vähendada, kuna kaudne indekseerimistingimus, arvestusvaluutat ja maksevaluutat käsitlevad tingimused, laenu tagasimaksmise tingimus ja ostuoptsiooni tingimus, mis selles lepingus sisalduvad, on ebaõiglased ning kuna selles samas lepingus ei ole märgitud „vahetuskursiriski“.

- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et põhikohtuasjas kõne all olev laenuleping sisaldab mitut tingimust, mis on osa valuuta konverteerimismehhanismist, mille tulemusel lisatakse vahetuskursirisk tarbija igakuistele maksetele. Need lepingutingimused käsitlevad maksetega intressi katmise eeskirju, Šveitsi frankides (arvestusvaluuta) nomineeritud konto ja eurodes (maksevaluuta) konto toimimist ning laenu kestuse pikendamist viie aasta võrra.
- 17 Selles kontekstis tekib eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, milline kaalutlusruum on tal põhikohtuasjas kõne all oleva laenulepingu tingimuste analüüsimisel. Ta küsib eelkõige, kas neid tuleb pidada jagamatuks tervikuks, mis kujutab endast selle lepingu põhiobjekti ning mida seetõttu ei saa kvalifitseerida ebaõiglasteks, kui need on selged ja arusaadavad, või vastupidi, kas tuleb asuda seisukohale, et neid tingimusi võib eraldi pidada ebaõiglasteks, välja arvatud, nagu tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, tingimus, mis näeb ette laenu tagastamise välisvaluutas.
- 18 Mis puudutab lepingutingimuse selguse ja arusaadavuse hindamise elemente, siis märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et VE sai enne põhikohtuasjas kõne all oleva laenulepingu sõlmimist märkimisväärselt teavet, milles rõhutati eelkõige euro ja Šveitsi frangi väärtuste suhte stabiilsust. Selles lepingus ei ole kordagi mainitud vahetuskursiriski, mis tuleneb mitme põhikohtuasjas kõne all oleva laenulepingu sätte koostoimes kohaldamisest.
- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab lisaks, et liikmesriigi õigusnormides ja kohtupraktikas palutakse kohtul hinnata laenupakkumist objektiivselt, viidates näiteks näitearvutustele, mis tõendavad euro ja välisvaluuta väärtuste muutumise tagajärge asjaomase laenu maksumusele. Sellega seoses soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, milline ulatus on mõistel „lähipaistus“ niisugusena, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus, ning millist teavet tuleb edastada laenusaaajale, kes ei tea majandusprognoose, mis võivad mõjutada nende kõnealuste kursside arengut ja sellega seotud riske. Sellega seoses tekib ka küsimus, kuidas hinnata müüja või teenuste osutaja heausksust seoses temalateadmistega teatud prognoositavate arengute analüüsi kohta.
- 20 Neil asjaoludel otsustas tribunal d'instance de Lagny-sur-Marne (Lagny-sur-Marne'i esimese astme kohus, Prantsusmaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et lepingutingimused, mida ei saa käsitleda eraldi ja mis näevad ette kindlaksmääratud tähtaegadega tagasimakseid, mis lähevad eelisjärjekorras intresside katteks, ning mis näevad ette lepingu kestuse pikendamise ja maksete suurendamise kontojäägi maksmiseks, kusjuures see jääk võib oluliselt suureneda vahetuskursi kõikumise järel, moodustavad välisvaluutas nomineeritud ja oma riigi valuutas tagasimakstava laenu põhieseme?
2. Kas direktiivi 93/13 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et lepingutingimused, mis näevad ette kindlaksmääratud tähtaegadega makseid, mis lähevad eelisjärjekorras intresside katteks, ja mis näevad ette [lepingu] kestuse pikendamise ja maksete suurendamise, et maksta kontojääki, mis võib oluliselt suureneda vahetuskursi kõikumiste järel, kutsuvad esile märkimisväärset tasakaalustamatust lepingupoolte õiguste ja kohustuste vahel, eelkõige tulenevalt sellest, et need tekitavad tarbijale ebaproportsionaalse vahetuskursiriski?
3. Kas direktiivi 93/13 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et välisvaluutas nomineeritud ja oma riigi valuutas tagasimakstava laenulepingu tingimuste selguse ja arusaadavuse hindamisel tuleb aluseks võtta nii ennustatav majanduslik kontekst lepingu sõlmimisel kui ka käesolevas asjas aastatel 2007–2009 aset leidnud majandusraskuste tagajärjed vahetuskursi kõikumisele, võttes arvesse oma kutsetegevuse raames tegutseva laenuandja erialast asjatundlikkust ja teadmisi ning tema heausksust?

4. Kas direktiivi 93/13 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et välisvaluutas nomineeritud ja oma riigi valuutas tagasimakstava laenulepingu tingimuste selguse ja arusaadavuse hindamisel tuleb kontrollida, kas laenuandja, kellel on kutsetegevuse raames tegutseva ettevõtja erialane asjatundlikkus ja teadmised, esitas tarbijale teavet, eelkõige arvandmeid, mis on ainuüksi objektiivsed ja abstraktsed ja milles ei ole võetud arvesse majanduslikku konteksti, mis võib mõjutada vahetuskursi kõikumist?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 21 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „lepingu põhiobjekt“ selle sätte tähenduses hõlmab laenulepingu tingimusi, mis näevad ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ning mis näevad laenujäägi tasumiseks ette selle lepingu kestuse pikenemise ja igakuiste maksete summa suurendamise.
- 22 BNP Paribas Personal Finance väidab, et direktiivi 93/13 artikli 1 lõike 2 kohaselt ei kuulu lepingutingimus, mis näeb ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, direktiivi 93/13 sätete kohaldamisalasse. See lepingutingimus põhineb tegelikult Prantsuse tsiviilkoodeksi artiklil 1343-1 ja seda kohaldatakse poolte suhtes vaikimisi, st juhul, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.
- 23 Kui liikmesriigi kohus lahendab aga vaidlust väidetavalt ebaõiglase lepingutingimuse üle, mis põhineb riigisisel dispoitiivsel õigusnormil, peab ta esmajärjekorras hindama seda, milline mõju on selle lepingutingimuse direktiivi kohaldamisalast välja jätmisel vastavalt selle direktiivi artikli 1 lõikes 2 sätestatule, mitte aga seda, milline mõju on nimetatud direktiivi artikli 4 lõikes 2 ette nähtud erandil, mis puudutab lepingutingimuste ebaõiglase laadi hindamist (14. aprilli 2021. aasta kohtumäärus Credit Europe Ipotecar IFN jt, C-364/19, EU:C:2021:306, punkt 42).
- 24 Direktiivi 93/13 artikli 1 lõige 2 jätab direktiivi kohaldamisalast välja lepingutingimused, mis põhinevad „kohustuslikel õigusnormidel“.
- 25 Euroopa Kohus on selle kohta juba otsustanud, et see väljend ei hõlma mitte ainult selliseid riigisiseseid õiguse sätteid, mis on lepinguosaliste vahel kohustuslikus korras kohaldatavad sõltumata nende valikust, vaid ka neid, mis on dispoitiivsed, st sätteid, mida kohaldatakse vaikimisi, kui pooled ei ole teisiti kokku leppinud (vt selle kohta 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Mikrokasa ja Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, C-779/18, EU:C:2020:236, punktid 50–53, ja 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Banca Transilvania, C-81/19, EU:C:2020:532, punktid 23–25 ja 28).
- 26 Sellest järeldub, et eelotsusetaotluse esitanud kohus peab enne, kui ta analüüsib, milline mõju on direktiivi 93/13 artikli 4 lõikes 2 ette nähtud lepingutingimuste ebaõiglase laadi hindamise erandil, kõigepealt kontrollima, kas lepingutingimus, mis näeb ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse esmajärjekorras intress, on direktiivi 93/13 artikli 1 lõike 2 alusel direktiivi 93/13 kohaldamisalast välja jäetud.
- 27 Seda arvestades tuleb seoses mõistega „lepingu põhiobjekt“ direktiivi 93/13 artikli 4 lõike 2 tähenduses, mida puudutab esimene küsimus, märkida, et sellest sättest tuleneb, et lepingutingimuste ebaõiglase laadi hindamine ei ole seotud selle lepingu põhiobjekti mõiste ega hinna ja tasu sobivusega

vastusooritusena pakutavate teenuste või kauba eest, kui kõnealused tingimused on koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles. Kohus võib seega kontrollida, kas lepingutingimus, mis puudutab lepingu põhiobjekti mõistet, on ebaõiglane, üksnes siis, kui see tingimus ei ole selge ja arusaadav.

- 28 Selle kohta on Euroopa Kohus otsustanud, et direktiivi 93/13 artikli 4 lõikega 2 nähakse ette erand sellisest ebaõiglaste tingimuste sisulise kontrolli mehhanismist, nagu on ette nähtud direktiiviga rakendatud tarbijakaitseüsteemi raames, ning et seetõttu tuleb seda sätet tõlgendada kitsalt (20. septembri 2017. aasta kohtuotsus *Andriuc jt*, C-186/16, EU:C:2017:703, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 29 Seoses nende lepingutingimuste kategooriaga, mis kuuluvad mõiste „lepingu põhiobjekt“ alla direktiivi 93/13 artikli 4 lõike 2 tähenduses, on Euroopa Kohus samuti sedastanud, et neid lepingutingimusi tuleb mõista tingimustena, mis määravad kindlaks lepingujärgsed põhisooritused ja mis lepingut sellisena iseloomustavad. Seevastu tingimused, mis on lepingulise suhte põhiolemust määratlevate tingimustega võrreldes kõrvalist laadi, ei saa kuuluda nimetatud mõiste alla (3. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus *Kiss ja CIB Bank*, C-621/17, EU:C:2019:820, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 30 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on asjaomase laenulepingu laadi, üldist ülesehitust ja tingimusi ning selle juriidilist ja faktilist konteksti arvesse võttes analüüsida, kas esimeses küsimuses viidatud tingimused moodustavad olulise osa võlgniku sooritusest, mis seisneb laenuandja poolt tema käsutusse antud summa tagasimaksmises (vt selle kohta 3. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus *Kiss ja CIB Bank*, C-621/17, EU:C:2019:820, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Samas peab Euroopa Kohus siiski tuletama direktiivi 93/13 artikli 4 lõikest 2 kriteeriumid, mida tuleb selle analüüsi raames kohaldada (vt selle kohta 20. septembri 2017. aasta kohtuotsus *Andriuc jt*, C-186/16, EU:C:2017:703, punkt 33).
- 32 Siinkohal, mis puudutab välisvaluutas nomineeritud ja oma riigi valuutas tagastamisele kuuluvaid laene käsitlevaid lepinguid, siis on Euroopa Kohus täpsustanud, et selliste tingimuste ebaõiglase olemuse hindamise välistamist, mis puudutavad hinna või tasu vastavust vastutehinguna pakutavatele teenustele või kaubale, ei kohaldata tingimuste suhtes, mis piirduvad tagasimaksete arvestamisega selle välisvaluuta vahetuskursi kindlaksmääramisega, mille alusel laenuleping on sõlmitud, ilma et laenuandja osutaks selle arvestamise käigus mis tahes valuutavahetusteenust, ja mis ei sisalda seetõttu mingit „tasu“, mille vastavust laenuandja osutatud teenuse vastusooritusena ei saa direktiivi 93/13 artikli 4 lõike 2 alusel selle ebaõiglase olemuse seisukohast hinnata (30. aprilli 2014. aasta kohtuotsus *Kásler ja Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, punkt 58).
- 33 Euroopa Kohus on siiski ka täpsustanud, ilma et ta oleks seda järeldust piiranud üksnes välisvaluutas nomineeritud ja samas valuutas tagastatavate laenulepingutega, et vahetuskursiriskiga seotud lepingutingimused määratlevad selle lepingu põhiobjekti (vt eelkõige 20. septembri 2018. aasta kohtuotsus *OTP Bank ja OTP Faktoring*, C-51/17, EU:C:2018:750, punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 14. märtsi 2019. aasta kohtuotsus *Dunai*, C-118/17, EU:C:2019:207, punkt 48).
- 34 Käesoleval juhul viivad põhikohtuasjas kõne all oleva laenulepingu tingimused, mis on osa välisvaluuta konverteerimismehhanismist, selleni, et vahetuskursirisk lisatakse laenusaaaja igakuistele maksetele. Esimeses küsimuses viidatud lepingutingimused käsitlevad maksetega intressi katmise eeskirju, Šveitsi frankides (arvestusvaluuta) nomineeritud konto ja eurodes (maksevaluuta) nomineeritud konto toimimist ning laenu kestuse pikendamist viie aasta võrra.
- 35 Siinkohal tuleb märkida, et krediidlepinguga kohustub laenuandja peamiselt andma laenusaaaja käsutusse teatava rahasumma ja laenusaaaja omalt poolt kohustub peamiselt selle summa – enamasti koos intressiga – ette nähtud maksegraafiku kohaselt tagastama. Sellise lepingu põhisooritused on seega seotud teatava rahasummaga, mis peab olema määratletud lepingus ette nähtud laenu andmise

ja tagastamise valuutades. Asjaolu, et krediit tuleb tagastada teatavas konkreetsetes valuutas, ei ole seega põhimõtteliselt seotud mitte mingi kõrvalise tagastamisviisi, vaid võlgniku kohustuse olemuse endaga, ning kujutab endast seega laenulepingu põhielementi (20. septembri 2017. aasta kohtuotsus *Andriciu jt*, C-186/16, EU:C:2017:703, punkt 38).

- 36 Kuigi esimeses küsimuses viidatud lepingutingimused on osa finantsmehhanismist, mis väljendab välisvaluutas nomineeritud ja oma riigi valuutas tagastatavat laenu iseloomustavat vahetuskursiriski, ei ole need otseselt seotud laenusumma või tagastamisele kuuluva laenu intressiga ega arvestusvaluuta ja maksevaluuta kindlaksmääramisega. Nimelt reguleerivad need tingimused väärtuste vahe muutumise tagajärgi, täpsustades vahetuskursi muutuste alusel kohaldatavaid tagasimaksmise eeskirju, mistõttu neid võib pidada maksmise kõrvaltingimuseks, mis ei kuulu „lepingu põhiobjekti“ direktiivi 93/13 artikli 4 lõike 2 tähenduses.
- 37 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud teabest nähtub siiski, et põhikohtuasjas kõne all oleva laenu tagasimaksmise tingimusi puudutavad lepingutingimused toovad kaasa vahetuskursiriski, mis tuleneb arvestusvaluuta ja maksevaluuta väärtuste ning sellega seotud intressimäära muutumisest ja mis seda laenu iseloomustab.
- 38 Seega on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne hinnata käesoleva kohtuotsuse punktides 32–37 esitatud kriteeriume arvestades, kas põhikohtuasjas kõne all oleva lepingu sätted, mis näevad ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ja mis näevad laenujäägi tagasimaksmiseks ette lepingu kestuse pikendamise ja igakuiste maksete summa suurendamise ning mis seega tekitavad vahetuskursiriski, on seotud võlgniku kohustuse laadiga tagastada laenuandja poolt tema käsutusse antud summa.
- 39 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et laenulepingu tingimused, mis näevad ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ning mis näevad laenujäägi tagasimaksmiseks ette lepingu kestuse pikendamise ja igakuiste maksete summa suurendamise, kuuluvad selle sätte kohaldamisalasse juhul, kui nendes tingimustes määratakse kindlaks asjaomast lepingut iseloomustav oluline element.

Kolmas ja neljas küsimus

- 40 Kolmanda ja neljanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos ja enne teist küsimust, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et välisvaluutas nomineeritud laenulepingu puhul on selle lepingu niisuguste tingimuste läbipaistvuse nõue, mis näevad ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ning mis näevad laenujäägi tagasimaksmiseks ette lepingu kestuse pikendamise ja igakuiste maksete summa suurendamise, täidetud, kui müüja või teenuste osutaja on andnud tarbijale objektiivset ja abstraktset teavet selle kohta, kuidas mõjutab euro võimalik kallinemine või odavnemine välisvaluuta suhtes selle tarbija finantskohustusi, jättes talle siiski esitamata teabe majandusliku konteksti kohta, mis võib vahetuskursi muutustele negatiivselt mõjuda.
- 41 Läbipaistvuse nõuet käsitleva väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on tarbija jaoks ülimalt oluline enne lepingu sõlmimist saadud teave lepingutingimuste ja lepingu sõlmimise tagajärgede kohta. Eeskätt just selle teabe alusel otsustab tarbija, kas ta soovib end müüja või teenuste osutaja varem koostatud tingimustel lepinguliselt siduda (3. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, EU:C:2020:138, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 42 Sellest järeldub, et lepingutingimuste läbipaistvuse nõuet, nagu see tuleneb direktiivi 93/13 artikli 4 lõikest 2 ja artiklist 5, ei saa taandada nende tingimuste pelgale arusaadavusele vormilises ja grammatilises mõttes. Kuna selle direktiiviga rakendatud kaitsesüsteem lähtub eeldusest, et tarbija on suhetes müüja või teenuste osutajaga nõrgemal positsioonil ja seda eeskätt informeerituse osas, siis

tuleb lepingutingimuste lihtsas ja arusaadavas keeles koostamise nõuet ning seega ka sama direktiiviga kehtestatud läbipaistvuse nõuet mõista laialt (3. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, EU:C:2020:138, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 43 Seega tuleb nimetatud nõuet mõista nii, et selle kohaselt ei pea lepingutingimus tarbija jaoks olema mitte ainult vormiliselt ja grammatiliselt arusaadav, vaid samuti peab keskmisel tarbijal, kes on piisavalt informeeritud ning mõistlikult tähelepanelik ja arukas, olema võimalik aru saada selle lepingutingimuse konkreetsest toimimisest ning täpsete ja arusaadavate kriteeriumide põhjal hinnata niisuguse lepingutingimuse majanduslikke tagajärgi – mis võivad olla märkimisväärsed – oma finantskohustustele (3. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, EU:C:2020:138, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 44 See tähendab eelkõige, et lepingus peab olema läbipaistvalt kirjeldatud, kuidas konkreetselt toimib mehhanism, millele kõnealune tingimus viitab, ning vajaduse korral selle mehhanismi ja teistes tingimustes kehtestatud mehhanismide vahelist suhet, nii et asjaomasel tarbijal oleks täpsete ja arusaadavate kriteeriumide põhjal võimalik hinnata talle sellest tingimusest tulenevaid majanduslikke tagajärgi (vt selle kohta 27. jaanuari 2021. aasta kohtuotsus *Dexia Nederland*, C-229/19 ja C-289/19, EU:C:2021:68, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 45 Küsimust, kas käesoleval juhul on läbipaistvuse nõue täidetud, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus analüüsima, võttes arvesse kõiki asjakohaseid faktilisi asjaolusid, sealhulgas reklaami ja teavet, mida põhikohtuasjas kõne all oleva laenulepingu läbirääkimistel ei esitanud mitte ainult laenuandja ise, vaid ka mis tahes muu isik, kes osales selle ettevõtja nimel asjaomaste laenude turustamises.
- 46 Konkreetsemalt peab liikmesriigi kohus kõiki laenulepingu sõlmimisega seotud asjaolusid arvesse võttes kontrollima, kas kõnealuses asjas tehti tarbijale teatavaks kõik asjaolud, mis võivad mõjutada tema kohustuse ulatust ning võimaldavad tal hinnata eeskätt oma laenu kogumaksumust. Selle kontrolli raames on otsustava tähtsusega esiteks see, kas asjaomase lepingu tingimused on koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles, nii et keskmisel tarbijal, nagu teda on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktis 43, on võimalik seda maksumust hinnata, ning teiseks see, kas laenulepingus on jäetud ära toomata teave, mida lepingu objektiks oleva kauba või teenuse laadi tõttu käsitatakse olulisena (vt selle kohta 3. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *Gómez del Moral Guasch*, C-125/18, EU:C:2020:138, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 47 Käesoleval juhul märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et VE sai enne põhikohtuasjas kõne all oleva laenu võtmist märkimisväärset teavet. Ta täpsustab siiski, et see teave põhines eeldusel, et euro ja Šveitsi frangi väärtuste suhe jääb püsima. Vahetuskursiriski siiski kordagi ei mainitud.
- 48 Mis puudutab sellist välisvaluutas nomineeritud laenulepingut, nagu on kõne all põhikohtuasjas, siis tuleb esimesena märkida, et selle hinnangu andmisel on oluline kogu teave, mille müüja või teenuste osutaja on esitanud ja mille eesmärk on selgitada tarbijale valuutavahetuse mehhanismi toimimist ja sellega seotud riski. Eriti olulisteks asjaoludeks on täpsustused, mis puudutavad laenusaaaja riske, mis tekivad tema asukoha liikmesriigis seadusliku maksevahendi olulise odavnemise ja välisriigi intressimäära tõusu korral.
- 49 Nagu Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu oma 21. septembri 2011. aasta soovitusel ESRN/2011/1 välivääringus laenude kohta (ELT 2011, C 342, lk 1) selle kohta on rõhutanud, peavad finantseerimisasutused andma laenusaaajatele piisava teabe, et võimaldada neil teha ettevaatlikke ja teadlikke otsuseid, kusjuures see teave peab hõlmama vähemalt mõju, mida võib maksetele avaldada laenusaaaja asukoha liikmesriigi seadusliku maksevahendi oluline odavnemine ja välisriigi intressimäära tõus (Soovitus A – laenusaaajate riskiteadlikkus, punkt 1) (20. septembri 2018. aasta kohtuotsus *OTP Bank ja OTP Factoring*, C-51/17, EU:C:2018:750, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 50 Euroopa Kohus on eelkõige leidnud, et laenusaaajat tuleb selgelt teavitada sellest, et kui ta sõlmib välisvaluutas nomineeritud laenulepingu, võtab ta vahetuskursiriski, mida tal võib olla majanduslikult raske kanda juhul, kui odavneb see valuuta, milles ta oma tulu saab. Lisaks peab müüja või teenuste osutaja kirjeldama vahetuskursi võimalikke muutusi ja sellise lepingu sõlmimisega kaasnevaid riske (vt selle kohta 20. septembri 2018. aasta kohtuotsus OTP Bank ja OTP Factoring, C-51/17, EU:C:2018:750, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Sellest tuleneb, et läbipaistvuse nõude järgimiseks ei pea müüja või teenuste osutaja esitatud teave võimaldama keskmisel tarbijal, kes on piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja arukas, mitte ainult aru saada, et vahetuskursi muutmise tõttu võivad arvestusvaluuta ja maksevaluuta vahelise väärtuste suhte kujunemisega kaasneda ebasoodsad tagajärjed tema finantskohustustele, vaid mõista ka välisvaluutas nomineeritud laenulepingu sõlmimisega talle tekkivat tegelikku riski lepingu kogu kestuse jooksul, juhul kui valuuta, milles ta teenib oma tulu, arvestusvaluuta suhtes oluliselt odavneb.
- 52 Sellega seoses on oluline täpsustada, et näitearvutused, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab, võivad kujutada endast tarvilikku teavet, kui need põhinevad piisavatel ja täpsetel andmetel ja kui need sisaldavad tarbijale selgelt ja arusaadavalt edastatud objektiivseid hinnanguid. Ainult neil tingimustel saavad sellised näitearvutused võimaldada müüjal või teenuste osutajal juhtida tarbija tähelepanu asjaomaste lepingutingimuste potentsiaalselt tõsiste negatiivsete majanduslike tagajärgede ohule. Nagu mis tahes muu teave tarbija kohustuse ulatuse kohta, mille müüja või teenuste osutaja edastab, peavad näitearvutused aitama tarbijal mõista vahetuskursi võimalike muutustega seotud riski tegelikku ulatust pikas perspektiivis ja seega välisvaluutas nomineeritud laenulepingu sõlmimisega kaasnevaid riske.
- 53 Välisvaluutas nomineeritud laenulepingu puhul, millega tarbija võtab vahetuskursiriski, ei saa seega läbipaistvuse nõue olla täidetud, kui tarbijale esitatud teave, isegi kui seda on hulgaliselt, põhineb eeldusel, et arvestusvaluuta ja maksevaluuta väärtuste suhe jääb kogu lepingu kehtivuse jooksul stabiilseks. See on nii eelkõige juhul, kui müüja või teenuste osutaja ei hoiatanud tarbijat majanduslikust kontekstist, mis võib mõjutada vahetuskursside muutumist, mistõttu tarbijal ei olnud võimalik konkreetselt aru saada, millised võivad olla välisvaluutas nomineeritud laenu saamisest tulenevad potentsiaalselt tõsised tagajärjed tema rahalisele olukorrale.
- 54 Teisena kuulub käesoleva kohtuotsuse punktis 46 mainitud hinnangu andmisel asjakohaste tegurite hulka ka sõnastus, mida finantsasutus kasutab lepingueelsetes ja lepingulistest dokumentides. Eelkõige võib selliste terminite või selgituste puudumine, mis teavitaksid laenusaaajat sõnaselgelt välisvaluutas nomineeritud laenulepingutega seotud konkreetsete riskide olemasolust, kinnitada, et läbipaistvuse nõue, nagu see tuleneb eelkõige direktiivi 93/13 artikli 4 lõikest 2, ei ole täidetud.
- 55 Kolmanda ja viimasena tuleb meenutada, et kaubandustava ebaausa laadi tuvastamine, mille üle põhikohtuasja pooled Euroopa Kohtu istungil vaidlesid, võib samuti olla üks mitmest tegurist, millele liikmesriigi kohus võib tugineda müüja või teenuste osutaja ja tarbija vahel sõlmitud lepingus sisalduvate tingimuste ebaõiglase laadi hindamisel (vt selle kohta 15. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Pereničová ja Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, punkt 43).
- 56 See asjaolu ei tõenda siiski automaatselt ja ainsana, et direktiivi 93/13 artikli 4 lõikest 2 tulenev läbipaistvusnõue ei ole täidetud, kuna seda küsimust tuleb analüüsida kõiki konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades (vt selle kohta 15. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Pereničová ja Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 57 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale ja neljandale küsimusele vastata, et direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et välisvaluutas nomineeritud laenulepingu puhul on selle lepingu niisuguste tingimuste läbipaistvuse nõue, mis näevad ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ning mis näevad laenujäägi tagasimaksmiseks ette lepingu kestuse pikendamise ja igakuiste maksete summa suurendamise, täidetud, kui müüja või teenuste osutaja on andnud tarbijale piisavat ja täpset teavet, mis võimaldab keskmisel tarbijal, kes on

tavapäraselt informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja arukas, mõista asjaomase finantsmehhanismi täpset toimimist ja seega hinnata niisuguste tingimuste potentsiaalselt märkimisväärsete negatiivsete majanduslike tagajärgede riski tema finantskohustustele sama lepingu kogu kestuse jooksul.

Teine küsimus

- 58 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 93/13 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et laenulepingu tingimused, mis näevad ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ning mis näevad laenujäägi – mis võib arvestusvaluuta ja maksevaluuta väärtuste suhte muutumisel märkimisväärselt suureneda – tagasimaksmiseks ette lepingu kestuse pikendamise ja igakuiste maksete summa suurendamise, tekitavad lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse tarbija kahjuks, kui need lepingutingimused panevad ebaproportsionaalse vahetuskursiriski tarbija kanda.
- 59 Kõigepealt olgu meelde tuletatud, et direktiivi 93/13 artikli 3 lõike 1 kohaselt loetakse tarbija ja müüja või teenuste osutaja vahel sõlmitud lepingus läbirääkimata tingimus ebaõiglaseks, kui see on vastuolus heausksuse nõudega ning tekitab lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse tarbija kahjuks.
- 60 Samuti tuleb täpsustada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt puudutab Euroopa Kohtu pädevus nende kriteeriumide tõlgendamist, mida liikmesriigi kohus võib või peab kohaldama lepingutingimuse hindamisel selle direktiivi sätete alusel, ja eelkõige selle hindamisel, kas tingimus võib olla ebaõiglane selle direktiivi artikli 3 lõike 1 tähenduses, kusjuures tuleb täpsustada, et selle kohtu ülesanne on otsustada konkreetse lepingutingimuse kvalifitseerimise üle konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades. Sellest tuleneb, et Euroopa Kohus peab piirduma eelotsusetaotluse esitanud kohtule selliste juhtnööride andmisega, millega viimane peab arvestama, hinnates, kas asjaomane tingimus on ebaõiglane (vt selle kohta 3. septembri 2020. aasta kohtuotsus Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 ja C-252/19, EU:C:2020:631, punkt 91 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 61 Mis puudutab lepingutingimuse ebaõiglase laadi hindamist, siis on liikmesriigi kohtu ülesanne teha direktiivi 93/13 artikli 3 lõikes 1 ja artiklis 5 sätestatud kriteeriume arvesse võttes kindlaks, kas konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades vastab selline tingimus direktiivis esitatud heausksuse, tasakaalustatuse ja läbipaistvuse nõuetele (vt eelkõige 7. novembri 2019. aasta kohtuotsus Profi Credit Polska, C-419/18 ja C-483/18, EU:C:2019:930, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 62 Niisiis on lepingutingimuse läbipaistvus, nagu on nõutud direktiivi 93/13 artiklis 5, üks asjaoludest, mida liikmesriigi kohus peab arvesse võtma selle tingimuse ebaõiglase laadi hindamisel nimetatud direktiivi artikli 3 lõike 1 alusel (3. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus Kiss ja CIB Bank, C-621/17, EU:C:2019:820, punkt 49 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 63 Käesoleval juhul on põhikohtuasjas kõne all olevates lepingutingimustes, mis on lisatud välisvaluutas nomineeritud laenulepingusse, ette nähtud, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ning need näevad laenujäägi – mis võib arvestusvaluuta ja maksevaluuta väärtuste suhte muutumisel märkimisväärselt suureneda – tagasimaksmiseks ette lepingu kestuse pikendamise ja igakuiste maksete summa suurendamise. Sellised lepingutingimused panevad olukorras, kus oma riigi valuuta välisvaluuta suhtes oluliselt odavneb, vahetuskursiriski tarbijale.
- 64 Selle kohta tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et sellise välisvaluutas nomineeritud laenulepingu puhul, nagu on kõne all põhikohtuasjas, peab liikmesriigi kohus hindama – võttes arvesse põhikohtuasja kõiki asjaolusid ning eeskätt müüja või teenuste osutaja vahetuskursi võimaliku muutumise ja välisvaluutas laenulepingu sõlmimisega kaasnevate riskidega seotud teadmisi ja teavet – esiteks heausksuse nõude

võimalikku täitmata jätmist ja teiseks võimaliku olulise tasakaalustamatuse esinemist direktiivi 93/13 artikli 3 lõike 1 tähenduses (vt selle kohta 20. septembri 2017. aasta kohtuotsus *Andriuc j*, C-186/16, EU:C:2017:703, punkt 56).

- 65 Mis puudutab heausksuse nõuet, siis tuleb märkida, nagu nähtub direktiivi 93/13 põhjendusest 16, et selle hindamise raames tuleb eelkõige arvesse võtta poolte vastavate läbirääkimispositsioonide tugevust ja küsimust, kas tarbijat on mis tahes viisil asjaomase lepingutingimuse heakskiitmiseks julgustatud.
- 66 Mis puudutab küsimust, kas lepingutingimus tekitab vastuolus heausksuse nõudega lepingupoolte lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse, mis kahjustab tarbijat, peab liikmesriigi kohus kontrollima, kas müüja või teenuste osutaja võis tarbijat ausalt ja õiglaselt koheldes mõistlikult oodata, et tarbija nõustub sellise tingimusega eraldi kokku leppides (vt eelkõige 3. septembri 2020. aasta kohtuotsus *Profi Credit Polska*, C-84/19, C-222/19 ja C-252/19, EU:C:2020:631, punkt 93 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 67 Seega selleks, et hinnata, kas sellised lepingutingimused, nagu on kõne all põhikohtuasjas, tekitavad niisuguseid tingimusi sisaldava laenulepingu poolte õiguste ja kohustuste vahel tarbija kahjuks olulise tasakaalustamatuse, tuleb arvesse võtta kõiki asjaolusid, millest kutseline laenuandja võis lepingu sõlmimise hetkel teadlik olla, võttes eelkõige arvesse tema erialateadmisi vahetuskursi võimaliku muutumise ja sellise laenu võtmisega kaasnevate riskide osas, mis olid oma olemuselt sellised, mis võisid mõjutada lepingu hilisemat täitmist ja tarbija õiguslikku seisundit.
- 68 Arvestades müüja või teenuste osutaja teadmisi vahetuskursi muutumise suhtes negatiivseid tagajärgi tekitada võiva ettenähtava majandusliku konteksti kohta ja tema paremaid vahendeid ennetamiseks vahetuskursiriski, mis võib realiseeruda mis tahes hetkel lepingu kestuse jooksul, ning vahetuskursi kõikumisega seotud märkimisväärset riski, mille sellised lepingutingimused, nagu on kõne all põhikohtuasjades, panevad tarbija kanda, tuleb asuda seisukohale, et niisugused tingimused võivad tekitada lepingupoolte lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse tarbija kahjuks.
- 69 Nimelt, kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu tehtava kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidist, näivad põhikohtuasjas kõne all olevad lepingutingimused panevat tarbijale osas, milles müüja või teenuste osutaja ei ole järginud tarbija suhtes läbipaistvuse nõuet, eaproporsionaalse riski soorituste ja saadud laenusummaga võrreldes, sest nende tingimuste kohaldamise tagajärjel peab tarbija kandma jooksvate vahetuskursside kujunemise kulud. Sõltuvalt sellest kujunemisest võib tarbija sattuda olukorda, kus esiteks maksevaluutas, mis käesoleval juhul on euro, tasumisele kuuluv summa on märkimisväärselt suurem kui esialgu laenatud summa ja teiseks on tasutud kuumaksed peaaegu eranditult katnud ainult intressi. See on nii eelkõige juhul, kui oma riigi valuutas tasumisele kuuluva kapitali suurenemist ei tasakaalusta välisvaluuta ja oma riigi valuuta intressimäärade vahe, kusjuures tuleb täpsustada, et selline erinevus on laenusaaaja jaoks välisvaluutas nomineeritud laenu peamine eelis.
- 70 Neil tingimustel, arvestades eelkõige direktiivi 93/13 artiklist 5 tulenevat läbipaistvusnõuet, ei saa asuda seisukohale, et müüja või teenuste osutaja, kes käitub tarbija suhtes läbipaistvalt, võiks mõistlikult eeldada, et tarbija eraldi läbirääkimiste tulemusena nõustuks selliste lepingutingimustega (vt analoogia alusel 3. septembri 2020. aasta kohtuotsus *Profi Credit Polska*, C-84/19, C-222/19 ja C-252/19, EU:C:2020:631, punkt 96), kuid seda peab siiski kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 71 Eeltoodut arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 93/13 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et laenulepingu tingimused, mis näevad ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ning mis näevad laenujäägi – mis võib arvestusvaluuta ja maksevaluuta väärtuste suhte muutumisel märkimisväärselt suurened – tagasimaksmiseks ette lepingu kestuse pikenemise ja igakuiste maksete summa suurendamise, võivad tekitada lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse tarbija kahjuks, kui müüja või teenuste

osutaja ei saa tarbija suhtes läbipaistvusnõuet järgides mõistlikult eeldada, et tarbija eraldi läbirääkimiste tulemusena nõustub sellistest lepingutingimustest tuleneva ebaproportsionaalse vahetuskursiriskiga.

Kohtukulud

- ⁷² Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et laenulepingu tingimused, mis näevad ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ning mis näevad laenujäägi tagasimaksmiseks ette lepingu kestuse pikendamise ja igakuiste maksete summa suurendamise, kuuluvad selle sätte kohaldamisalasse juhul, kui nendes tingimustes määratakse kindlaks asjaomast lepingut iseloomustav oluline element.**
- 2. Direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et välisvaluutas nomineeritud laenulepingu puhul on selle lepingu niisuguste tingimuste läbipaistvuse nõue, mis näevad ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ning mis näevad laenujäägi tagasimaksmiseks ette lepingu kestuse pikendamise ja igakuiste maksete summa suurendamise, täidetud, kui müüja või teenuste osutaja on andnud tarbijale piisavat ja täpset teavet, mis võimaldab keskmisel tarbijal, kes on tavapäraselt informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja arukas, mõista asjaomase finantsmehhanismi täpset toimimist ja seega hinnata niisuguste tingimuste potentsiaalselt märkimisväärsete negatiivsete majanduslike tagajärgede riski tema finantskohustustele sama lepingu kogu kestuse jooksul.**
- 3. Direktiivi 93/13 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et laenulepingu tingimused, mis näevad ette, et kindlaksmääratud tagasimaksetega kaetakse ennekõike intress, ning mis näevad laenujäägi – mis võib arvestusvaluuta ja maksevaluuta väärtuste suhte muutumisel märkimisväärselt suureneda – tagasimaksmiseks ette lepingu kestuse pikendamise ja igakuiste maksete summa suurendamise, võivad tekitada lepinguosaliste lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste olulise tasakaalustamatuse tarbija kahjuks, kui müüja või teenuste osutaja ei saa tarbija suhtes läbipaistvusnõuet järgides mõistlikult eeldada, et tarbija eraldi läbirääkimiste tulemusena nõustub sellistest lepingutingimustest tuleneva ebaproportsionaalse vahetuskursiriskiga.**

Allkirjad